

Trest obecně prospěšných prací

Co jsou obecně prospěšné práce?

Obecně prospěšné práce (OPP) jsou alternativním trestem, který spočívá v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu (50–300 hodin u dospělých a 50–150 hodin u mladistvých) práce k obecně prospěšným účelům ve prospěch poskytovatele. Poskytovatelem obecně prospěšných prací může být stát, kraj, obec nebo právnická osoba, která se zabývá vzděláním a vědou, kulturou, školstvím, ochranou zdraví, požární ochranou, ochranou životního prostředí, podporou a ochranou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, sociální, charitativní, náboženskou, tělovýchovnou a sportovní činností, a která tuto činnost vykonává k veřejně prospěšnému účelu. Práce nesmí sloužit výdělečným účelům odsouzeného.

Kdy lze trest OPP uložit?

Obecně prospěšné práce mohou být odsouzenému uloženy pouze za přečin, tj. trestný čin spáchaný z nedbalosti nebo za čin spáchaný úmyslně, u kterého trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do 5 let.

Soud může společně s trestem OPP uložit přiměřené povinnosti (např. podrobit se testování na zjištění přítomnosti návykových látek v těle, absolvovat resocializační program atd.) a omezení (například zákaz navštěvovat určená místa a zařízení nebo kontaktovat některé osoby).

Jakmile je trest OPP vykonán, případně pokud soud rozhodne upustit od výkonu tohoto trestu nebo jeho zbytku, hledí se na odsouzeného jako by nebyl odsouzen. Znamená to, že z trestního rejstříku odsouzeného bude záznam o trestu OPP vymazán.

Kdo kontroluje průběh výkonu trestu OPP?

Kontrolu výkonu trestu realizují pracovníci Probační a mediační služby v součinnosti s poskytovatelem místa výkonu trestu OPP.

Jaké jsou povinnosti odsouzeného v průběhu výkonu OPP?

- Dostavit se neprodleně po rozhodnutí o uložení trestu OPP na středisko Probační a mediační služby k projednání podmínek výkonu trestu OPP a stanovení dne nástupu.
- V den stanovený jako den nástupu k trestu OPP práce zahájit, sjednat harmonogram práce s poskytovatelem a uzavřít s ním dohodu o realizaci výkonu trestu OPP.
- Práce vykonat osobně, bezplatně, ve volném čase, dle harmonogramu dohodnutého s poskytovatelem a nejpозději ve lhůtě jednoho roku ode dne stanoveného jako den nástupu výkonu tohoto trestu.
- Po dobu výkonu trestu OPP vést řádný život a plnit přiměřená omezení a povinnosti, které soud uložil.
- Spolupracovat s poskytovatelem i probačním úředníkem dohodnutým způsobem, např. včas informovat o změnách týkajících se výkonu trestu OPP (pracovní neschopnost, změna bydliště nebo zaměstnání atd.).
- Pokud soud uložil také dohled, plnit podmínky dohledu (spolupracovat s probačním úředníkem, dostavovat se na konzultace atd.).
- Pokud soud v rozhodnutí stanovil povinnost nahradit způsobenou škodu, tuto škodu hradit.

Jaká jsou práva odsouzeného v průběhu výkonu OPP?

- Právo podílet se na stanovení podmínek výkonu trestu OPP (místa výkonu, druhu práce a dne nástupu výkonu) - v případě nedohody rozhodne o podmínkách soud.
- Právo podílet se na stanovení časového harmonogramu práce.
- Právo požádat soud o přerušeni nebo odloženi výkonu trestu OPP (např. v důsledku hospitalizace, zdravotních nebo závažných rodinných důvodů).
- Právo požádat za splnění zákonných podmínek o změnu místa výkonu trestu.
- Právo požádat v případě potřeby o pomoc probačního úředníka, např. při vzniku neshod na určeném místě výkonu trestu.
- Právo podat návrh na zrušení dohledu nebo/a uložených přiměřených omezení a povinností nebo výchovných opatření, k jejichž kontrole je Probační a mediační služba oprávněna, a to po jedné třetině trestu, nejdříve však po šesti měsících. K návrhu musí odsouzený přiložit kladné stanovisko probačního úředníka.

Jaký je postup v případě neplnění podmínek trestu OPP?

Při záměrném porušení podmínek uloženého trestu, a to zejména při:

- opakovaném nedodržení stanoveného harmonogramu prací a vyhýbání se výkonu trestu (bez doložených závažných důvodů)
 - neprovedení uložené práce v předem dohodnuté kvalitě
 - výkonu prací pod vlivem návykových látek
- může poskytovatel dohodu o realizaci trestu OPP vypovědět.

Tato skutečnost je posuzována jako porušení podmínek výkonu trestu, o které probační úředník musí informovat soud, který trest OPP uložil. Soud v takovém případě může rozhodnout o přeměně trestu OPP v nepodmíněný trest odnětí svobody, kdy jedna neodpracovaná hodina trestu OPP znamená jeden den vězení. Výjimečně může soud ponechat trest OPP v platnosti, prodloužit dobu jeho výkonu až o šest měsíců a uložit odsouzenému dohled, popř. dosud neuložená přiměřená omezení nebo povinnosti.